

Lausunto Uudenmaan ELY-keskukselle Itärata Oy:n Itärata-hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Ympäristövaliokunta 15.11.2024
289/11.00.02/2024

Valmistelu ja lisätiedot ympäristönsuojelusihteeriksi Kirsi Liukkonen-Hämäläinen, puh. 040-5216733, kirsi.liukkonen-hamalainen@orimattila.fi

Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus pyytää Orimattilan ympäristönsuojeluviranomaiselta lausunto Itärata Oy:n Itärata-hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta. Uudenmaan ELY-keskus toimii hankkeessa YVA-lain tarkoittamana yhteysviranomaisena. Lausuntoa pyydetään 22.11.2024 mennessä. Lausunnossa on käytettävä viitettä UUDELY/17031/2023.

Itärata on Keravalta Porvoonjoen kautta Kouvolaan suunniteltava kaksiraiteinen nopean liikenteen rata. Itäradan kokonaispituus on noin 110-114 kilometriä. Rataa suunnitellaan yhdeksän kunnan alueelle, jotka ovat Vantaa, Tuusula, Kerava, Sipoo, Porvoo, Loviisa, Lapinjärvi, Myrskylä ja Kouvola. Ratahankkeen suunnittelusta vastaa Itärata Oy.

Kaukoliikenteen lisäksi rata mahdollistaa Helsingin ja Porvoon välisen lähijunaliikenteen käynnistymisen. Tavarajunaliikenteen mahdollisuutta tutkitaan Keravan ja Kouvolan välillä. Itärata Oy:n omistaa valtio 51 % osuudella edustajanaan liikenne- ja viestintäministeriö sekä 24 kuntaa tai kaupunkia.

Vaihtoehtojen LP ja M on merkitystä Orimattilalle välillä Venjärvi-Koria, koska ne kulkevat Lapinjärven kohdalla aivan Orimattilan rajan tuntumassa. Ratalinjaukset kulkevat YVA-ohjelman mukaan lähtökohtaisesti maan pinnalla. Linjausten korkeusasemaa sekä mahdollisten tunneleiden ja siltojen sijainteja tarkastellaan alustavassa yleissuunnittelussa syksyn 2024 aikana. Ratalinjavaihtoehtojen M ja LP kulkevat lähes koko ajan maaseudun rakennus- ja asutustihentymien ulkopuolella.

Ratalinjavaihtoehtojen ympäristö on YVA-ohjelma mukaan kaupunkitaajamien ja tiheämpien asutuskeskittymien ulkopuolella pääasiassa maa- ja metsätalouskäytössä. Näillä alueilla ratalinjavaihtoehtojen halkovat paikoitellen laajahkoja viljelykäytössä olevia peltoalueita ja yhtenäisiä metsäalueita.

Rajausvaihtoehto LP vaikutusalueella on mm. metsiä, kallioita, puustoisia soita, avosaita, kosteikoita, maatalousympäristö, järviä ja pienvesiä. Vaihtoehto ylittää Jaakkolanjoen, Koskenkylänjoen ja Taasianjoen.

Rajausvaihtoehto M vaikutusalue on metsäistä, alueella on maatalousympäristöjä, järviä, kallioita, puustoisia soita, avosaita,

kosteikkoja ja pienvesiä. Vaihtoehto ylittää Myrskylänjoen, Koskenkylänjoen ja Taasianjoen.

Arviointiohjelma ja kuulutus ovat nähtävillä ajalla 14.10.-22.11.2024 ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/Itarata-YVA Arviointiohjelmaa ja hanketta käsittelevät avoimet yleisötilaisuudet järjestetään loka-marraskuussa eri paikkakunnilla. Etäyleisötilaisuus Teamsin välityksellä pidetään 13.11.2024.

Ympäristönsuojelusihteerin ehdotus:

Orimattilan ympäristönsuojeluviranomaisena toimii ympäristövaliokunta.

Ympäristövaliokunta päättää antaa Uudenmaan ELY-keskukselle seuraavanlaisen lausunnon Itärata Oy:n Itärata-hanketta koskevasta ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta UUDELY/17031/2023:

Ympäristövaliokunta on tutustunut Itärata-hanketta koskevaan ympäristövaikutusten arviointiohjelmaan.

Ympäristöhallinnon verkkosivujen ensimmäisellä sivulla kohdassa YVA-menettelyn aikataulu (täydentyy menettelyn edetessä) mainittu YVA-ohjelman virheellinen nähtävilläoloaika (14.10.2024-18.11.2024) on korjattava kuulumaan 14.10.2024-22.11.2024.

Birdlife Suomi on MAALI-hankkeessa selvittänyt maakunnallisesti tärkeimmät lintujen kerääntymisalueet (muuton- ja talviaikaiset ruokailu- ja levähdysalueet sekä sulkasatoalueet). Selvityksen mukaan suuri osa linnuille tärkeistä kerääntymisalueista sijaitsee luonnonsuojelualueverkoston ukopuolella, mikä tekee niiden tunnistamisesta erityisen tärkeää, jotta alueiden linnustollisia arvoja ei heikennetä vahingossa. Lisäksi on tunnistettu alueet, joilla tavataan pesivänä maakunnallisesti merkittäviä määriä harvalukuisia, keskittyviä tai uhanalaisia lajeja sekä on selvitetty maakunnallisesti tärkeimmät lintujen lentoreittien keskittymäalueet, jotta ne voidaan ottaa huomioon erilaisten hankkeiden ympäristövaikutuksien arvioinnissa.

Orimattilan Artjärvellä on kansainvälisesti arvokasta linnustoaluetta (IBA). Iitissä ja Lapinjärven puolella on myös maakunnallisesti arvokkaita linnustoalueita. Yhdessä nämä muodostavat arvokkaan linnustokeskittymäkokonaisuuden.

Ympäristövaliokunta katsoo, että Itärata-hankkeessa on otettava huomioon tämä yllä mainittu maakuntarajat ylittävä arvokas linnustokeskittymäkokonaisuus ja pyrittävä välttämään niitä reittivaihtoehtoja, jotka vaarantaisivat tämän kokonaisuuden.

Lisäksi ympäristövaliokunta katsoo, että YVA-menettelyssä tulee huomioida riistan ekologiset käytävät ja kokonaan uusien ratalinjausten riskienhallinta (rikkakasvien torjunta-aineet, kemikaalikuljetukset, jätekuljetukset).

Esittelijä Johtava rakennustarkastaja Timo Tarkkala

Päätösehdotus

Ympäristövaliokunta päättää antaa ympäristönsuojelusihteerin ehdotuksen mukaisen lausunnon Uudenmaan ELY-keskukselle.

Päätös

Jakelu